

УВОДНА РЕЧ

Дуже од деценије, Институт за упоредно право у Београду објављује тематске зборнике са циљем да стручну и научну јавност упозна са карактеристикама правних система других држава. Први такав зборник (*Увод у њраво Финске*, уредник проф. др Борис Кривокапић), издат је 2005. године. Потом су објављени: *Увод у њраво САД* (уредник др Јован Ђирић) – 2008. године, *Право земаља у реџиону* (уредник проф. др Владимир Чоловић) – 2010. године, *Увод у њраво Немачке* (уредници проф. др Мирко Васиљевић и проф. др Владимир Чоловић) – 2011. године, *Увод у њраво Француске* (уредници др Оливер Николић и проф. др Владан Петров) – 2013. године. Најновији зборник носи наслов *Увод у њраво Русије*. Објављивањем овог зборника наставља се добра традиција саиздаваштва Института за упоредно право и Правног факултета Универзитета у Београду.

Наслов зборника показује да су у овој научној књизи сабрани резултати компаративног правног истраживања. Предмет истраживања био је руски правни систем и поједине области права Руске Федерације. Истраживање о коме је реч представља још један у низу значајних резултата рада на пројекту *Српско и европско њраво – уџоређивање и усаџлашавање* (евиденциони број 179031) који реализује Институт за упоредно право, а финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Зашто баш право Русије? Чинило се да то представља логичан избор који се намеће не само због традиционално добрих политичких и културних веза између српског и руског народа, него и због сличних догађаја са којима су се суочавала та два народа и њихове државе у релативно блиској прошлости (распад савезних држава у чијем су саставу биле Руска Совјетска Федеративна Социјалистичка Република и Република Србија, промена друштвено-политичког уређења, тешкоће консолидације „нових“ држава у условима политичко-економске транзиције, уз настојање да се политичко-правни систем изгради у складу са начелима владавине права и заштите људских права и основних слобода у изразито неповољним спољнополитичким приликама и друго). Не би требало стога да чуди што су све овде анализирани теме и те како актуелне и значајне за научну и стручну јавност у Србији, јер је у њима садржан одговор на питање како је правни систем Русије одговорио на такве изазове.

У први мах, рекло би се да је реч о преамбициозном пројекту: свакако у зборнику ограниченог обима није могуће исцрпно објаснити организацију правног система Русије и све области права. Јасно је да у систематизици није могла да дође до изражаја детаљна класификација грана права, која се иначе стриктно поштује у руској теорији права и разрађује према различит-

тим критеријумима (нпр. по садржини, по циклусима, значају, функцији и слично). Садржај зборника је зато, сасвим у складу са насловом, организован по основним тематским целинама који прате (условну) поделу на области јавног (*публичное право*) и приватног права (*частное право*), онако како би то најприближније одговарало и руском и српском праву. Радови који су у зборнику објављени односе се искључиво на важеће руско законодавство. Планирано је да остатак прикупљене обимне научне грађе из области историје права Русије, правне теорије, међународног права и политикологије која се тиче Русије или односа Русије и Србије буде објављен у посебном зборнику.

Захваљујући ауторима који су врсни познаваоци области о којима су писали, усуђујемо се рећи да је пред читаоцима занимљив и квалитетан зборник радова који се односе на различите теме из јавног и приватног права. Већину аутора чине афирмисани научни радници, само је мањи број, једнако квалитетних, радова студенткиња и студената докторских студија из области права. Међу ауторима су заступљене и колегинице и колеге научници и професори права из Русије. Прилози колега из Русије омогућили су да се стекне правилан увид не само у сву сложеност правног система Русије, него и да се појми правно-филозофски концепт на коме почива стварање права, као и чињеница да се у том процесу нарочито (још увек) води рачуна о социјалном значају правне норме, не само ради регулације друштвених односа или заштите друштва, него и у циљу усмеравања развоја друштвених односа у одређеном правцу.

За научнике из Србије који изучавају упоредно право био је прави изазов описати, објаснити и упоредити са правом Републике Србије и другим правним системима право Русије чији правни систем у нас није довољно познат, нити је истраживан, упркос блиским пријатељским и културним везама Србије и Русије. Посебно је било важно обратити пажњу на особености руског правног система, разумети их и правилно научно објаснити, без уплитања идеологије. Чињеница ипак јесте да је правни систем Русије базиран на основним постулатима континенталног правног система (и то германског подтипа) што доприноси томе да се руско право могло упоређивати са правом Републике Србије. Околност што су обе земље (Руска Федерација и Република Србија) чланице Организације уједињених нација и Савета Европе, те прихваћене правне документе тих организација непосредно примењују у свом правном поретку, такође олакшава поређење два правна система не само у погледу нормативне регулативе, него и њене практичне примене. У новом руском праву, нарочито грађанском и привредном, долазе до изражаја нека законска решења којима се излази у сусрет савременим светским трендовима, што такође олакшава упоредно истраживање.

У радовима овог зборника описано је садашње стање у одређеним областима права Руске Федерације. Актуелно законодавство истовремено баштини правну традицију некадашњег Совјетског Савеза и РСФСР-а и развија се уз утицаје иностраног права и прихватање савремених трендова,

али уз потребу и тежњу да се сачувају особена, руском друштву примерена организациона и процедурална решења. Стога и у овом зборнику има честих указивања на историјски развој појединих грана права или правних института у руском праву, на тешкоће у креирању и примени правне регулативе, али и на примере интересантних законодавних решења и добре праксе, који би могли бити прихватљиви и у Србији.

Препоручујући читаоцима овај зборник радова, уједно се захваљујемо на великом труду и помоћи преводиоцима Руске хуманитарне мисије и њеном председнику др Бранимиру Нешићу. Захвалност дугујемо и преводиоцима Наталији Танасковић и Лазару Лапцу, као и колегама Маши Мишковић и Борису Кривокапићу, који су, поред превода, помогли и стручним сугестијама.

У Београду, октобра 2017.

Проф. др Наташа Мрвић Петровић
Доц. др Нина Кршљанин
Проф. др Мина Зиројевић